Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Wederhoortabel

Bij ‘Verslag toezicht hackbevoegdheid politie 2020’

Wederhoortabel reactie politie en de reactie en wijze van verwerking hiervan door de Inspectie
Verslag toezicht hackbevoegdheid politie 2020

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk/ paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste…laatste woord)	Argumentatie/onderbouwing van uw reactie	Reactie Inspectie
1	Politie	Voorwoord, p. 3, 4e alinea	"Het…risico" en "Het…komt."	Het woord 'uitblijven' impliceert dat er geen verbeteringen zijn doorgevoerd. Hiermee wordt miskend dat er – mede n.a.v. de vorige rapportage – door de politie diverse verbeteringen zijn doorgevoerd in 2020. In de zin zou tot uitdrukking moeten komen dat de politie diverse verbeteringen zijn doorgevoerd in 2020.	Geen aanpassing. De Inspectie refereert aan de bevindingen die ook in 2019 zijn gerapporteerd m.b.t. logging, de werking en inzet van het technisch hulpmiddel en het kwaliteitssysteem. Ten aanzien van die belangrijke bevindingen zijn verbeteringen uitgebleven.
2	Politie	Samenvatting, p. 4, 3e alinea	"Dit…rechtskader."	Hiermee wordt geïmpliceerd dat geheel niet wordt voldaan aan het rechtskader, terwijl dit slechts deels het geval is. In de zin zou tot uitdrukking gebracht moeten worden in welke mate niet wordt voldaan.	Aangepast: ....niet VOLLEDIG voldoet aan het rechtskader. In de passage die daarop volgt, wordt voldoende duidelijk t.a.v. welke belangrijke onderdelen niet voldaan wordt.
3	Politie	Samenvatting, p. 4, 3e alinea	"De…betrokkenen."	Oordelen over de betrouwbaarheid van door DIGIT verkregen bewijs, is in het Nederlandse strafproces voorbehouden aan de rechter en (voorafgaand daaraan) aan de oordeelsvorming van de officier van justitie. Dit valt buiten de reikwijdte van het toezicht van de Inspectie. De conclusies betreffende de betrouwbaarheid van het verzamelde bewijs vallen niet binnen de scope van het verslag en moeten daarin niet worden opgenomen.	Geen aanpassing. De Inspectie geeft geen oordeel over het bewijs, maar signaleert dat risico's niet uitgesloten kunnen worden (zowel t.a.v. de betrouwbaarheid als privacy van de betrokkenen).
4	Politie	Paragraaf 1.2, p. 6, 4e alinea	"De…Nationale Politie"	De uitvoering van de wettelijke hackbevoegdheid kan worden gedaan door opsporingsambtenaren en is niet exclusief voorbehouden aan de Politie. De wettelijke hackbevoegdheid is door de FIOD, KMar, politie en Bijzondere Opsporingsdiensten centraal belegd bij DIGIT. In het verslag zou deze zin aangepast moeten worden zodat duidelijk wordt uit welke opsporingsdiensten het team bestaat.	Aangepast: "De uitvoering van de hackbevoegdheid is centraal belegd bij één technisch team: het Digital Intrusion Team (DIGIT) van de Landelijke Eenheid van de Nationale Politie. Naast politieambtenaren kunnen opsporingsambtenaren van de Koninklijke marechaussee en opsporingsambtenaren van de bijzondere opsporingsdiensten onderdeel vormen van dit team."

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk/ paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste…laatste woord)	Argumentatie/onderbouwing van uw reactie	Reactie Inspectie
5	Politie	Paragraaf 2.2, p. 10, laatste alinea en p. 11, 1e alinea.	"In…binnengedrongen" (pagina 10) en "In…vastgelegd" (pagina 11)	De suggestie zou kunnen worden gewekt dat de politie ondanks de constatering van de Inspectie gegevens heeft vastgelegd. Dat is niet het geval geweest. De constatering van Inspectie is gedaan nadat de inzet was afgerond. Naar aanleiding van de constatering zijn diverse maatregelen genomen. Interne werkprocessen zijn aangescherpt, de gemaakte fout is uitgebreid geëvalueerd met het technisch team en er zijn structurele technische en organisatorische maatregelen getroffen om herhaling te voorkomen. In het verslag zou deze zin aangepast moeten worden, zodat duidelijk is dat de politie door de Inspectie na afronding van de inzet op de hoogte is gesteld. Het woord 'tevens' in de opvolgende zin wordt daarmee overbodig.	Deels aangepast. Aanpassing: "In de twee andere situaties heeft de Inspectie na afronding van de inzet door de politie geconstateerd dat de politie een verkeerd geautomatiseerd werk is binnengedrongen. In deze situaties heeft de politie onderzoekshandelingen verricht en gegevens vastgelegd. De Inspectie heeft de politie hiervan op de hoogte gebracht." Het verslag van de Inspectie heeft betrekking op het kalenderjaar 2020 en strekt zich niet uit tot aanpassingen in de werkwijze die na deze periode doorgevoerd worden. Bij de uitvoering van het toezicht op de werkzaamheden in 2021 zullen wij deze aangescherpte werkwijze in ons toezicht betrekken en daarover in ons verslag 2021 rapporteren. Het woord 'tevens' gebruiken we hier om het onderscheid te maken tussen het binnendringen en het uitvoeren van onderzoekshandelingen. Het woord kan hier weg, omdat beide activiteiten benoemd zijn.
6	Politie	Paragraaf 2.2, p. 11, 1e alinea	"Door…strafzaak."	Het oordeel over het eventuele gebruik van deze gegevens in een strafzaak valt buiten de reikwijdte van het toezicht door de Inspectie en is voorbehouden aan de officier van justitie. Daarnaast is de huidige tekst onvolledig wat betreft de mogelijke gevolgen van dit vormverzuim in de strafzaak. De betreffende zin moet daarom niet opgenomen worden in het verslag. Zie art. 359a Sv.	Deels aangepast. De Inspectie geeft aan dat de gegevens MOGELIJK niet gebruikt kunnen worden in een strafzaak. Het oordeel DAT deze gegevens niet gebruikt kunnen worden, wordt niet door de Inspectie gegeven. Middels voetnoot 29 heeft de Inspectie al aangegeven dat "Dit is een beslissing van de officier van justitie en valt derhalve buiten de reikwijdte van dit toezicht door de Inspectie." In de voetnoot hebben wij "…in eerste instantie…" verwijderd.

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk/ paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste…laatste woord)	Argumentatie/onderbouwing van uw reactie	Reactie Inspectie
7	Politie	Paragraaf 2.2. p. 11, 3e alinea. 'Beperkingen t.a.v. locatiebepaling'	"Mobiele…had"	Deze alinea lijkt als onjuist uitgangspunt te nemen dat voorafgaand aan een inzet buiten twijfel moet worden bepaald in welk land een geautomatiseerd werk zich bevindt. De 'Aanwijzing voor de internationale aspecten van de inzet van de bevoegdheid ex art. 126nba Sv' biedt een uitgebreid kader voor het uitoefenen van de bevoegdheid in het buitenland. Daarbij is toestemming niet altijd (vooraf) vereist. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de situatie waarbij op voorhand bekend is dat het geautomatiseerd werk zich in het buitenland bevindt en situaties waarin dit niet het geval is. Wanneer er een indicatie bestaat dat het geautomatiseerd werk zich gedurende de inzet naar het buitenland verplaatst, verifieert de politie dit en handelt de politie volgens de voorschriften in de Aanwijzing. Voor het bepalen waar een geautomatiseerd werk zich bevindt, hebben het technisch team en het tactisch team verschillende instrumenten ter beschikking. Dit betreft niet alleen de logging. Het uitgangspunt dat daarbij wordt gehanteerd is dat – behoudens de situatie dat niet met een redelijke inspanning kan worden vastgesteld of sprake is van een locatie in een specifiek buitenland - een geautomatiseerd werk zich in Nederland bevindt. In de betreffende alinea zou het juiste handelingskader tot uitdrukking moeten komen zodat dit aansluit bij het wettelijk kader en er recht wordt gedaan aan de daadwerkelijke werkwijze.	Geen aanpassing. De uitgangspunten zijn ons helder. De Inspectie geeft aan dat zij op basis van de bij DIGIT geregistreerde informatie (logging (incl. schermopnamen), journaal en processen-verbaal) in enkele gevallen niet kan afleiden wat de exacte locatie van de uitgevoerde onderzoekshandelingen is. Vanuit een toezichthoudende rol is dat een beperking om in die situaties zekerheid te verschaffen of handelingen binnen de reikwijdte van het bevel/toestemming uitgevoerd zijn. Overigens betreft de passage in het verslag niet alleen de internationale context, maar ook OVC waarbij mogelijk sprake is van specifieke locaties waarbij niet in alle gevallen aan de hand van de beschikbare informatie door de Inspectie de locatie bepaald kan worden.

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk/ paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste…laatste woord)	Argumentatie/onderbouwing van uw reactie	Reactie Inspectie
8		Paragraaf 2.3, p. 12, 4e alinea	"De…gegevens."	Bij de start van DIGIT heeft de politie zorgvuldig een keten ontworpen voor de opslag, transport en verwerking van de bewijslogging. De gebruikte software controleert bij elke stap in de keten of alle bewijslogging betrouwbaar en integer wordt opgeslagen, getransporteerd en verwerkt. Daarnaast heeft de politie verschillende instrumenten ter beschikking om de keten te monitoren, waaronder systeemlogging die elke stap in de keten inzichtelijk maakt. Deze (technische) instrumenten geven het technisch team voldoende handvatten om inzicht en grip te hebben op de keten om de betrouwbaarheid en integriteit van de bewijslogging te borgen. De Inspectie heeft in haar toezicht ook vastgesteld dat het aannemelijk is dat de toegang tot deze voorziening beperkt is gebleven tot medewerkers van DIGIT. De Inspectie stelt ook vast dat er geen aanwijzingen zijn dat vastgelegde gegevens gewijzigd kunnen worden en zijn. De getroffen maatregelen zijn daarmee voldoende gebleken om de betrouwbaarheid en integriteit van de bewijslogging te borgen. Hiermee heeft de politie voldoende zicht en grip op de gehele keten. De betreffende zin zou daarom niet opgenomen moeten worden in het verslag.	Geen aanpassing. De Inspectie heeft een duidelijk onderscheid gemaakt in een belangrijke voorziening als onderdeel in deze keten waaraan de politie refereert. Over die 'speciaal hiervoor ontwikkelde voorziening' heeft de Inspectie ook enkele positieve noten opgenomen. Een keten begint ook ergens, waarbij bij diverse zaken een grote afhankelijkheid is van een technisch hulpmiddel met bijbehorende infrastructuur. Het waarborgen van de betrouwbaarheid en integriteit en het treffen van maatregelen heeft vanuit deze keten beredeneerd ook betrekking op dat onderdeel. De Inspectie signaleert dat de politie onvoldoende grip en zicht heeft op de onderdelen in de keten buiten deze 'speciaal hiervoor ontwikkelde voorziening'.

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk/ paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste…laatste woord)	Argumentatie/onderbouwing van uw reactie	Reactie Inspectie
9	Politie	Paragraaf 2.4, p. 15, 1e alinea	"De…zijn."	De aanvullende waarborgen kunnen door het technisch team en het tactisch team worden getroffen. Samen vormen zij 'de politie'. Het toezicht van de Inspectie heeft zich niet uitgestrekt over waarborgen die door tactische teams zijn getroffen. Deze zin zou zich daarmee moeten beperken tot het benoemen van het 'technisch team' in plaats van 'de politie'. Door het technisch team zijn in 2020 aanvullende waarborgen getroffen. Deze zijn in 2021 aantoonbaar gemaakt.	Aangepast: 'de politie' vervangen door 'het technisch team'. Het verslag van de Inspectie heeft betrekking op het kalenderjaar 2020 en strekt zich niet uit tot werkzaamheden en verantwoording die door de politie gedurende 2021 afgelegd wordt. In 2020 is van deze aantoonbare verantwoording niet gebleken. Bij de uitvoering van het toezicht op de werkzaamheden in 2021 zullen wij met belangstelling de aantoonbaarheid van de getroffen aanvullende waarborgen betrekken en daarover in ons verslag 2021 rapporteren.
10	Politie	Paragraaf 2.4, p. 15, 2e alinea	"De…Besluit"	Het besluit om een niet vooraf gekeurd technisch hulmiddel in te zetten, is aan de officier van justitie. Aan dit besluit gaat de beoordeling van de officier van justitie vooraf of het middel in afdoende mate voldoet aan de eisen van het Bogw. Dit valt reeds om die reden buiten de reikwijdte van het toezicht van de Inspectie.	Geen aanpassing. De Inspectie houdt toezicht op de naleving van de technische eisen en de keuringsprocedure. Zie Bogw artikelsgewijze toelichting hoofdstuk 5. De Inspectie stelt vast dat het bedoelde technisch hulpmiddel aantoonbaar niet voldoet aan de technische eisen uit het Besluit. De Inspectie richt zich niet op het oordeel van de officier van justitie dat de aard van het technisch hulpmiddel zich verzet tegen keuring.

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk/ paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste…laatste woord)	Argumentatie/onderbouwing van uw reactie	Reactie Inspectie
11	Politie	Paragraaf 2.4, p. 15, 2e alinea	"De…middel"	In deze alinea ontbreekt de informatie die wel wordt gegeven op p. 20, 3e alinea. "De Inspectie merkt hierbij op dat deze wijze van toegang door de leverancier gebruikelijk is in de markt voor deze commerciële software die mogelijk gebruik maakt van onbekende kwetsbaarheden. De politie stelt dat er geen alternatief voorhanden is dat dezelfde functionaliteit biedt zonder deze nadelen." In de conclusie zou geen nieuwe informatie vermeld moeten worden. In het verslag zou de bovenstaande informatie daarom ook op pagina 15 vermeld moeten worden.	Aangepast. Aangehaalde duiding uit de conclusie is opgenomen ter afsluiting van deze alinea (paragraaf 2.4).
12	Politie	Paragraaf 2.4, p. 15, laatste alinea	"Bij…getroffen."	Het voorlopige standpunt van de politie is dat geen van de componenten van het technisch hulpmiddel onderdeel vormen van de technische infrastructuur. Om die reden zijn niet de maatregelen getroffen, die gelden voor een technische infrastructuur. Er zijn op de componenten van het technisch hulpmiddel beveiligingsmaatregelen getroffen. In de tekst zou tot uitdrukking moeten komen dat daarom de maatregelen die gelden voor een technische infrastructuur niet zijn getroffen.	Geen aanpassing. De Inspectie stelt vast dat gegevens worden vastgelegd in het bedoelde technisch hulpmiddel en dat daar tevens selectie van geregistreerde gegevens plaatsvindt (b.v. periode). Dit zijn naar mening van de Inspectie kenmerken die horen bij een technische infrastructuur. De Inspectie laat zich graag als onderdeel van het toezicht in 2021 informeren over het definitieve standpunt van de politie.
13	Politie	Paragraaf 2.4, p. 16, noot 59		In deze voetnoot wordt verwezen naar een intern document dat gerubriceerd is als politie confidentieel. Verwijzen naar dat document is onwenselijk en voegt niets toe. Om de vertrouwelijkheid van het document te borgen zou deze voetnoot verwijderd moeten worden. Derhalve zou in het verslag ook de term "vastgesteld" gebruikt moeten worden.	Deels aangepast. Voetnoot verwijderd. Ten aanzien van 'vastgesteld' is de Inspectie van mening dat het begrip technisch hulpmiddel in het Besluit is gedefinieerd en door het OM en de politie uitsluitend kan worden uitgewerkt of ingevuld en niet in aangepaste vorm kan worden vastgesteld.

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk/ paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste…laatste woord)	Argumentatie/onderbouwing van uw reactie	Reactie Inspectie
14	Politie	Conclusie, p. 20, 1e alinea	"De…betrokkenen"	Oordelen over de betrouwbaarheid van door DIGIT verkregen bewijs, is in het Nederlandse strafproces voorbehouden aan de rechter en (voorafgaand daaraan) aan de oordeelsvorming van de officier van justitie. Dit valt buiten de reikwijdte van het toezicht de Inspectie. De conclusies betreffende de betrouwbaarheid van het verzamelde bewijs vallen niet binnen de scope van het verslag en moeten daarin niet worden opgenomen. Zie ook opmerking 3.	Zie reactie bij 3.
15	Politie	Conclusie, p. 21, 1e alinea	"Tevens…had."	Zie opmerking 7.	Zie reactie bij 7.
16	Politie	Conclusie, p. 21, 2e alinea	"(…) waardoor…strafzaak."	Het oordeel over het eventuele gebruik van deze gegevens in een strafzaak valt buiten de reikwijdte van het toezicht door de Inspectie. Daarnaast is de huidige tekst onvolledig wat betreft de mogelijke gevolgen van dit vormverzuim in de strafzaak. Zie art. 359a Sv. De betreffende zin moet daarom niet opgenomen worden in het verslag.	Zie reactie bij 6.

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk/ paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste…laatste woord)	Argumentatie/onderbouwing van uw reactie	Reactie Inspectie
17	Politie	Titelblad / algemeen	"Verslag…gehouden?"	De term 'hackbevoegdheid' geeft een negatieve connotatie aan de bedoelde bevoegdheid. Tevens staat door het gebruik van de huidige ondertitel, de neutrale beschrijving dat de politie de bevoegdheid heeft om binnen te dringen in een geautomatiseerd werk en het al dan niet met een technisch hulpmiddel onderzoek te doen (zo mogelijk ingekort tot de zinsnede "de bevoegdheid om binnen te dringen in een geautomatiseerd werk") in zijn geheel niet meer omschreven op de voorkant van uw verslag. Voorstel is om op de voorkant duidelijk te laten terugkomen wat deze wettelijke bevoegdheid formeel in houdt.	Deel aangepast. Aanpassing: ondertitel gewijzigd: Heeft de politie zich aan de regels gehouden BIJ HET TOEPASSEN VAN DE BEVOEGDHEID TOT BINNENDRINGEN IN EEN GEAUTOMATISEERD WERK? Verder geen aanpassing. Het begrip 'hacken' is voor het bredere publiek duidelijker dan 'het binnendringen en doen van onderzoek in een geautomatiseerd werk'. In haar huidige wervingscampagnes gebruikt de politie zelf ook het woord 'hacken' en 'hackbevoegdheid' in deze context.[1] Overigens is de term 'hackbevoegdheid' eerder in deze context ook gebruikt door de Raad van State[2] en gebruikt de CTIVD deze term in haar toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.[3] De Inspectie vindt om die redenen dat gebruik van de term 'hackbevoegdheid' de voorkeur heeft.

[1] Zie https://kombijde.politie.nl/vakgebieden/ict/legaal-hacken
[2] Zie https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2019-5372.html
[3] Zie https://www.ctivd.nl/onderzoeken/a/aivd-mivd-onderzoek-hackbevoegdheid/nieuws